

D. J. WERTHEIM

Inleiding 11

I B. M. J. SPEET

De middeleeuwen 19

Eerste tekenen van aanwezigheid 19

Grote veranderingen 20

De eerste vestigingen in de Nederlanden 22

De Noordelijke Nederlanden 24

Hevige vervolgingen 26

Nieuwe vestigingen 28

Een geruisloos verdwijnen 32

Beeldvorming 37

Disputaties 40

Wonderverhalen en exempelen 41

Hostieschendingen 44

Rituele moorden en bloedbeschuldigingen 46

Woekeren en samenspannen met de duivel 49

Een verstoten minderheid 51

2 D. M. SWETSCHINSKI

Vestiging, verdraagzaamheid en vereniging tot 1639 55

De joden in het Heilige Roomse Rijk 55

Spaans-Portugese achtergronden 60

Portugese nieuw-christenen in Antwerpen 64

Verdraagzaamheid en vestiging in Holland 68

Reacties op de joodse vestiging in Holland 80

De groei van de Portugees-joodse kolonie in Amsterdam 89

De Kahal Kados de Talmud Tora 93

3 J. I. ISRAEL

De Republiek der Verenigde Nederlanden tot omstreeks 1750:

demografie en economische activiteit	98
<i>De eerste decennia (1595-1648)</i>	98
<i>Expansie en kolonisatie</i>	102
<i>Bloei van handel en kredietwezen (1648-1713)</i>	114
<i>Groeiende aantallen in de tijd van economisch verval (1713-1750)</i>	127

4 Y. KAPLAN

De joden in de Republiek tot omstreeks 1750: religieus, cultureel en sociaal leven

	131
<i>Twee etnische groepen en twee ontheemde culturen</i>	131
<i>Joodse autonomie onder de gewetensvrijheid van de Republiek</i>	135
<i>Nieuwe synagogen</i>	138
<i>De joden in de mediene: sefardiem en asjkenaziem buiten Amsterdam</i>	143
<i>Confessionalisering binnen de sefardische gemeente van Amsterdam</i>	147
<i>Het onderwijssysteem van de Amsterdamse sefardiem</i>	153
<i>De plaats van religie en studie in de asjkenazische gemeenschap in Amsterdam</i>	157
<i>Theologische disputen tussen joden en christenen</i>	161
<i>De sabbataanse beweging in Amsterdam</i>	169
<i>Intellectuele gisting binnen de sefardische gemeenschap in Amsterdam</i>	172
<i>Joodse drukkers in Amsterdam</i>	175
<i>De culturele creativiteit van de sefardiem in de Republiek</i>	181
<i>De opkomst van een lokale asjkenazische cultuur</i>	188
<i>Vooroordelen, stereotypen en integratie</i>	193

5 I. E. ZWIEP

De Naties worden burgers. Joods leven in de Lage Landen in de schaduw van de Verlichting (1750-1814)

	197
<i>Inleiding: revolutie of evolutie?</i>	197
<i>Joodse geschiedenis in beweging</i>	199
<i>Wedergeboorte: jodendom en burgerschap in de jaren 1796-1814</i>	203
<i>Lokale osmose: de jaren 1750-1796</i>	211
<i>Tot besluit: in de schaduw van de Verlichting</i>	217

'Godsdienstzin, beschaving en arbeidzaamheid'. De centralisatie en nationalisering van de Nederlandse joden (1814-1870)	221
<i>Demografie en geografie</i>	223
<i>Overheid en joodse gemeenschap (1814-1848)</i>	227
<i>Overheid en joodse gemeenschap (1848-1870)</i>	233
<i>Integratieprocessen</i>	238
<i>Sociaal-economische mobiliteit</i>	247
<i>Religie en cultuur</i>	254
<i>Transnationale verbanden</i>	266
<i>Conclusie: jodendom in transitie</i>	271

7 J.C.H. BLOM EN J.J. CAHEN

Joodse Nederlanders, Nederlandse joden en joden in Nederland (1870-1940)	275
<i>Demografie</i>	278
<i>Economische en sociale verhoudingen</i>	287
<i>Godsdienstig leven, (sub)culturen en verzuilingsverschijnselen</i>	298
<i>Integratie en acculturatie</i>	313
<i>Antisemitisme</i>	324
<i>Verbondenheid met het internationale jodendom en zionisme</i>	330
<i>Vluchtelingen uit Duitsland</i>	340
<i>Joden in de Nederlandse koloniën</i>	348
<i>Jood én Nederlander</i>	356

8 P. ROMIJN

De oorlog (1940-1945)	360
<i>De Duitse inval</i>	363
<i>Registratie</i>	365
<i>Segregatie</i>	368
<i>Nieuwe voorschriften</i>	373
<i>Vogelvrij leven</i>	376
<i>Deportatie begint met de ster</i>	379
<i>Gedwongen verhuizing en werkkampen</i>	381
<i>Organisatie en selectie</i>	384
<i>Vlucht, onderduik en verzet</i>	390
<i>De doorgangskampen</i>	394
<i>Deportatie en moord</i>	398
<i>Besluit</i>	401

Tussen marge en centrum. Joden in naoorlogs Nederland	407
TERUGKEER EN RECHTSHERSTEL	409
<i>Bevrijding en repatriëring</i>	409
<i>Wederopbouw van het joodse leven</i>	412
<i>De kinderkwestie</i>	420
<i>Rechtsherstel</i>	423
<i>Zuivering</i>	425
JODEN IN HERZUILD NEDERLAND	427
<i>Maatschappelijke positie</i>	427
<i>Centrum en periferie</i>	429
<i>Israël en zionisme</i>	430
<i>Religie</i>	434
<i>Herinneringscultuur</i>	437
<i>Antisemitisme en Koude Oorlog</i>	439
JODEN IN MULTICULTUREEL NEDERLAND	442
<i>Maatschappelijke positie</i>	442
<i>Multiculturalisme</i>	444
<i>Activisme</i>	447
<i>Israël en zionisme</i>	448
<i>Doorwerking van de Tweede Wereldoorlog</i>	452
<i>Religie en interne polarisatie</i>	455
<i>Culturele diversiteit</i>	460
<i>Joods-christelijke dialoog</i>	465
JODEN IN SECULIER NEDERLAND	467
<i>Maatschappelijke positie</i>	467
<i>Diversiteit</i>	470
<i>Centraal Joods Overleg en rechtsherstel</i>	475
<i>Herinneringscultuur Tweede Wereldoorlog</i>	477
<i>Israël en antisemitisme</i>	478
<i>Cultuur</i>	480
CONCLUSIE: MAATSCHAPPELIJKE ZICHTBAARHEID EN JOODSE INTERNATIONALISERING	481

Bibliografie	487
Noten	511
Personenregister	573
De auteurs en redacteuren	585
Illustratieverantwoording	587